

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ**

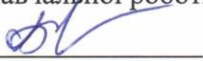
ЗАТВЕРДЖЕНО
Приймальною комісією
Протокол № 4 від 29.01.18 р.
Голова Приймальної комісії
В.О. Огнев'юк

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ
З СОЛЬНОГО СПІВУ**

Освітній рівень:	другий (магістерський)
Галузь знань:	02 Культура і мистецтво
Спеціальність:	025 Музичне мистецтво
Освітня програма:	025.00.02 Сольний спів
На базі:	першого (бакалаврського) освітнього рівня

ПОГОДЖЕНО

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

 О.Б. Жильцов

РОЗГЛЯНУТО і ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри академічного та
естрадного вокалу
Протокол № 1 від 10.01.2018 р.

Зав. кафедри Ю. В. Мережко

Київ – 2018

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Фахове випробування з сольного співу для вступників на освітній другий («магістерський») рівень на базі першого («бакалаврського») освітнього рівня складається з двох завдань: співу чотирьох вокальних творів та усного опитування.

ПЕРШИЙ ЗАВДАННЯ

Виконуючи перше завдання, вступники мають продемонструвати: художнє виконання чотирьох різнохарактерних творів з супроводом (з концертмейстером або фонограмою), творчий підхід у виконавстві, виразне розкриття задуму твору тощо.

При цьому оцінюються:

- рівень сформованості вокальних даних (чистота інтонування, співацький діапазон, темброве забарвлення голосу, співацьке дихання, тембр голосу, артикуляція і дикція, музичний слух, манера подачі звуку, відчуття ритму, широта діапазону);
- здатність до інтерпретації музичних творів, а також емоційне розкриття художнього образу твору;
- складність програми, акторська майстерність, втілення сценічного образу, сценічний імідж.

ДРУГИЙ ЗАВДАННЯ

Дати усну відповідь на поставлене питання, продемонструвати базові знання з теорії музичного мистецтва, історії вокального мистецтва, зарубіжної, класичної, української та сучасної музичної літератури.

Також під час опитування виявляється:

- знання творчості композиторів, виконаної на випробуванні програми;
- вміння охарактеризувати зміст виконаних творів, обґрунтувати виконавську інтерпретацію;
- знання історії та теорії вокального виконавства, культури і мистецтва України

При цьому оцінюються:

- розгорнута відповідь на поставлене питання з колоквиум-співбесіди, зокрема, з теорії музичного мистецтва, історії вокального мистецтва.

Відповідно до встановлених критеріїв виводиться загальний бал за фахове випробування з сольного співу (див. таблицю).

Оцінка вважається незадовільною, якщо абітурієнт отримав менше 100 балів.

Таблиця

Кількість балів (max - 200)	Критерії
180-200	Абітурієнт виявив відмінне володіння співацьким голосом, високий рівень виконавської техніки та інтерпретаційних умінь, бездоганно виконав 4 різнохарактерних твори та дав розгорнуту відповідь на поставлене питання з колоквиуму.
160-179	Абітурієнт виявив добрий рівень володіння співацьким голосом, успішно виконав твори програми фахового випробування з дотриманням авторського тексту та інтерпретаційного плану з незначними технічними огріхами.
140-159	В загальному вірне відтворення нотного тексту творів програми фахового випробування з певними текстовими помилками. Абітурієнт виявив належний рівень вокальної техніки.
120-139	Абітурієнт виявив достатній рівень володіння співацьким голосом, знання творів програми фахового випробування, але допустив кілька суттєвих текстових помилок.
100-119	Абітурієнт продемонстрував посередній рівень володіння співацьким голосом, допустив значну кількість текстових помилок і технічних огріхів. Знання тексту творів задовольняє мінімальні вимоги програми фахового випробування.
1-99	Абітурієнт виявив низький рівень володіння співацьким голосом, нездатний до виконавської інтерпретації вокальних творів.

ОРІЄНТОВНА ПРОГРАМА

**фахового випробовування з сольного співу для вступників спеціальності
«МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО» (освітня програма Сольний спів)**

Академічний вокал

1. **Арія з опери старовинних композиторів** (наприклад: Вівальді А. Арія з опери «Джустіно», «Vedro con mio di letto»).
2. **Оперна арія або романс західно-європейських композиторів** (наприклад: Шуберт Ф. «Форель»).
3. **Оперна арія, романс українських композиторів або народна пісня** (наприклад: Кропивницький М.Л. «Соловейко»).
4. **Романс російського композитора** (наприклад: Чайковський П.І. «Скажи, о чем в тени ветвей»).

Естрадний вокал

1. **Естрадна пісня українського композитора** (наприклад: муз. В. Івасюка. «Водограй»).
2. **Естрадна пісня зарубіжного композитора** (наприклад: Music & words by Kristian Lundin, Andreas Carlsson – «I'm Alive»).
3. **Джазовий стандарт** (наприклад: Music & words by Cole Porter – «Love for sale»).
4. **Авторська або сучасна пісня** (наприклад: муз. М. Бурмака, сл. Б. Чіп – «Розлюблю»).

Орієнтовний перелік вокальних творів

Арії з опер старовинних композиторів

Гендель Г. Арія Арміді «Lascia chio piango» з опери «Рінальдо», арія Нерей «Amen, amen... Alleluia» з опери «Дейдамія».

Каччіні Дж. «Амаріллі» (мадригал).

Вівальді А. Арія з опери «Джустіно» «Vedro con mio di letto».

Перголезі Дж. Б. (1710-1736) Речитатив і арія з кантати №2.

Гайдн Ф.Й. (1732-1809) Арії Анни з ораторії «Пори року»: 1. «Auf starken fittiche», 2. «Nun beut die fluz».

Моцарт В.А. (1756-1791) Каватина Графіні «Poje amor», речитатив і арія Графіні «E Susanna non vien», дві арії Сюзанни, арієтта Барбаріни «Уронила, потеряла», арія Керубіно «Сердце волнуєт», арія Керубіно «Рассказать, объяснитъ» з опери «Весілля Фігаро».

Оперні арії і романси західно-європейських композиторів

Ардіті Л. «Поцілунок», «Молва».

Понк'єллі А. Арія Джоконди з опери «Джоконда».

Бойто А. Арія Маргарити з опери «Мефістофель».

Белліні В. Полонез Ельвіри з опери «Пуритане», арія Аміні з опери «Сомнанбула».

Россіні Дж. Каватина Семіраміді з опери «Семіраміда», каватина Розіни з опери «Севільський цирульник».

Пуччіні Дж. Арія Ліу з опери «Турандот», арія Манон «О, как напминает мне...» з опери «Манон Леско», розповідь Мімі, вальс Мюзетти з опери «Богема».

Бізе Ж. (1838-1875) Арія Мікаели з опери «Кармен».

Гуно Ш. Речитатив та арія Джульєтти з опери «Ромео і Джульєтта», арія Маргарити з III дії опери «Фауст».

Шуберт Ф. «Форель», «Серенада», «Аве Марія», «Баркарола», «Маргарита за прялкою».

Гріг Е. «Сон», «Колыбельная», «Весной», «Розы», «Люблю тебя», «Весенний дождь».

Кальман І. Арія Одетти з оперети «Баядера», арія Маріци, «Чардаш Маріци» з оперети «Маріца».

Російські романси

Варламов О.Є. «Красный сарафан», «Соловей», «Белеет парус одинокий», «горне вершины».

Гурильов О.Л. «Глаза», «Сарафанчик», «Отгадай, моя родная».

Глінка М.І. Арія Горіслави з опери «Руслан и Людмила», каватина Людмили «Грустно мне», друга арія Людмили «Ах ты, доля-долюшка».

Чайковський П.І. «Скажи, о чем в тени ветвей», «Прости», «На нивы желтые», «День ли царит».

Оперні арії і романси українських композиторів

Гулак-Артемівський С.С. Пісня Одарки, романс Оксани, арія Оксани з опери «Запорожець за Дунаєм».

Кропивницький М.Л. «Соловейко».

Вахнянин А.К. арія Одарки «Нема мені порадоньки».

Лисенко М.В. Три арії Марильці з опери «Тарас Бульба», пісня Цвіркунки з опери «Черевички», каватина Оксани з опери «Різдвяна ніч», аріозо Панночки, аріозо Галі з опери «Утоплена», вальс Венери і арія Дідони з опери «Енеїда», три пісні Наталки з опери «Наталка Полтавка», романси: «Ой одна я, одна», «Місяцю-князю», «Нічого, нічого», «Як би мені черевички», «Ой ходила дівчина бережком», «Смутної провісни», «Айстри»
Українські народні пісні з репертуару Оксани Петрусенко.

Пісні сучасних українських композиторів

В. Верменич. «Чорнобривці», «На калині мене мати колихала».

О. Білаш. «Два кольори», «Над Україною», «Полинь», «Полтавська полька», «Журавка», «Пісня про калину», «Стань зорею мені».

І. Білозір. «Пшеничне перевесло».

П. Дворський. «Рідна мова», «Смерекова хата».

Л. Дудківський. «Черешневий гай», «Якщо любиш – кохай».

О. Злотник. «Маки червоні», «Гай, зелений гай», «Чуєш, мамо», «Батько і мати», «Марево снів».

В. Івасюк. «Водограй», «День без тебе», «Кленовий вогонь», «Я піду в далекі гори», «Запроси мене у сни», «Тільки раз цвіте любов», «Балада про мальви», «Балада про дві скрипки», «Жовте листя», «Мандрівний музика», «Червона рута», «Пісня буде поміж нас».

І. Кириліна. «Яблуневі зливи», «Лесная чакона», «Лісова пісня».

М. Мозговий. «Край», «Земле, моя», «Зачаровані слова», «Минає день».

Т. Петриненко. «Пісня про пісню», «Господи, помилуй нас».

І. Поклад. «Чарівна скрипка», «Скрипка грає», «Зелен клен», «Кохана».

О. Пономарьов. «Колискова», «Моє кохання сірооке».

В. Хурсенко. «Соколята», «Ні, я нічого не забув».

І. Шамо. «Три поради», «Пісня про Київ», «Пісня про щастя», «Ідуть дощі», «Проводжала мати свого сина».

Б. Янівський. «Журавочка».

Пісні зарубіжних композиторів:

Music by Elton John, lyrics by Bernie Taupin – «Believe».

Music & words by Johnson, Penniman, Blackwell – «Long tall Sally».

Music by Alice Dona & words by Serge Lama – «Se suis Malade».

Music by N. Gimbel & words by P. Beltran – «Sway».

Music by Tomaso Giovanni Albinoni, Rick Allison & words by Lara Fabian, Dave Pickell – «Adagio».

Music by Mike Chapman & words by Holly Knight – «Simple the Best».

Music by Cy Coleman & words by Dorothy Fields – “Big Spender”.
 Music & words by Kristian Lundin, Andreas Carlsson – «I'm Alive».
 Music & words by Alan Merrill and Jake Hooker – «I Love Rock'N'Roll».
 Music & words by Floyd Nathaniel Hills and Kara Elizabeth DioGuardi – «Sober».
 Music & words by Adriano Celentano – «I love you».
 Music & words by Dorothy LaBostrie and Richard Penniman – «Tutti frutti».
 Music & words by Burt Bacharach and Hal David – «Say A Little Prayer For You».
 Music & words by Jon Bon Jovi, Richie Sambora, Jay Orpin и Max Martin – «It's My Life».
 Music & words by Tim Rose – «Venus».
 Music & words by Freddie Perren and Dino Fekaris – «I Will Survive».
 Music & words by Don Gibson – «Sweet Dreams».
 Music by Bernardino Bautista Monterde, Spanish lyric by Antonio Music & words by Ortiz Calero, English lyric by Dorothy Dodd – «Macarena».
 Music & words by Sam Brown – «Stop!».
 Music & words by Kenny Edmonds and Antonio Reid – «I'm Your Baby Tonight».
 Music & words by Bob Gaudio and Peggy Farina – «Beggin'».

Джазові стандарти

Music & words by Ben Bernie, Maceo Pincard & Kennet Casey – «Sweet Georgia Brown».
 Music by Raymond Hubbell & words by John L. Golden – «Poor Butterfly».
 Music by George Gershwin & words by Ira Gershwin – «Oh, Lady be good».
 Music by Richard Rodgers & words by Lorenz Hart – «Blue room».
 Music by Ray Henderson & words by Mort Dixon – «Bye, bye blackbird».
 Music by Victor Herbert & words by Al Dubin – «Indian summer».
 Music by Vincent Rose & words by Al Jofson & B.G. De Sylva – «Avalon».
 Music by Richard A. Whiting & words by Johnny Mercer – «Too Marvelous for words».
 Music by George Shearing & words by George David Weiss – «Lullabye of birdland».
 Music by Thelonius Monk & words by Bernie Hanighen – «'Round midnight».
 Music by Henry Mancini & words by Johnny Merce – «Days of wine and roses».
 Music by Harry Warren & words by Al Dubin – «September in the rain».
 Music & words by Vernon Duke – «Autumn in New York».
 Music by John Green & words by Edward Heyman – «I cover the waterfront».
 Music & words by Cole Porter – «Love for sale».
 Music by Gene De Paul & words by Johnny Mercer – «Namely you».
 Music by J. Fred Coots & words by Haven Gillespie – «You go to my head».
 Music by James Van Heusen & words by Phil Silver – «If I love again» (With the laughing face).

Music by Sigmund Romberg & words by Oscar Hammerstein – «Softly as in a morning».

Music by Ralph Burns & Woody Herman & words by Johnny Mercer – «Early autumn».

Music by Vincent Youmans & words by Anne Caldwell – «I know that you know».

Music by Johnny Mandel & words by Paul Francis Webster – «A time for love».

Music by Jerome Kern & words by Oscar Hammerstein – «All the think you are».

Music & words by Dizzy Gillespie & Frank Paparelli – «A night in Tunisia».

Music & words by Done Raye, Gene De Paul & Pat Johnston – «I'll remember April».

Орієнтовний список питань до опитування

1. Визначити відмінності у роботі артикуляційного апарату у співі та мовленні.
2. Розкрити значення дикції як частини вокального процесу. Навести приклади вправ на розвиток дикції.
3. Обґрунтувати роль вокальних вправ і вокалізів у розвитку голосу співака.
4. Розкрити особливості атаки звуку у співаків академічної та естрадної манери співу.
5. Розкрити роль опори звуку у процесі звукоутворення.
6. Охарактеризувати процес голосоутворення.
7. Описати будову голосового апарату (голосові м'язи, глотка, гортань та ін.).
8. Розкрити особливості гігієни та охорони голосу співака.
9. Розкрити поняття діапазону голосу співака (загальний, робочий).
10. Розкрити зміст дихання у процесі звукоутворення, зокрема, співочого дихання.
11. Охарактеризувати поняття вокальної інтонації.
12. Охарактеризувати прийоми подолання стресу під час сценічного виступу.
13. Розкрити сутність та зміст поняття «естрадний спів».
14. Назвати терміни визначення темпу та його змінень (повільні темпи).
15. Назвати терміни визначення темпу та його змінень (середні темпи).
16. Назвати терміни визначення темпу та його змінень (швидкі темпи).
17. Розкрити поняття «Музичний шлягер».
18. Розкрити поняття «Аранжування».
19. Розкрити зміст поняття «Біг-бенд» та описати його склад.
20. Визначити сутність поняття «Бек-вокал» (навести приклади).
21. Охарактеризувати зміст поняття «Джаз-бенд», описати його склад. Привести приклади відомих джаз-бендів.
22. Дати характеристику поняттю «Соул». Назвати видатних соул-виконавці ХХ сторіччя.
23. Визначити поняття «Вибрато».
24. Визначити поняття «Детонація».

25. Розкрити історію виникнення стилю bossa-nova.
26. Розкрити зміст поняття «міксту» у вокалі.
27. Розкрити поняття «Скет». Привести приклади співаків, які використовували скет у співі.
28. Охарактеризувати блюз як напрямок джазової музики. Назвати яскравих блюзменів ХХ сторіччя.
29. Розкрити сутність та зміст поняття балади. Навести приклади виконавців і творів цього стилю.
30. Розкрити сутність поняття «драйв». Розкрити зміст драйву у співі.
31. Розкрити поняття: «імпровізація», «вокальна імпровізація». Назвати «королів джазової імпровізації» (приклади).
32. Розкрити значення мюзиклу як музично-театрального жанру. Назвати композиторів та їх творів у жанрі мюзиклу.
33. Розкрити поняття квадрату та його структура.
34. Проаналізувати джаз як форму музичного мистецтва.
35. Охарактеризувати рок-оперу як жанр музичного мистецтва.
36. Розкрити поняття «саунд» у вокальній музиці.
37. Дати характеристику свінгу як напрямку джазової музики.
38. Дати характеристику спірічуелсу як жанру вокальної музики.
39. Розкрити зміст романсу як жанру вокальної музики.
40. Охарактеризувати поняття: «джазовий стандарт», навести вокальні приклади.
41. Визначити сутність народної пісні як музично-поетичного жанру фольклору.
42. Назвати класифікацію жіночих вокальних голосів.
43. Назвати класифікацію чоловічих вокальних голосів.
44. Охарактеризувати українську популярну музику в ХХ-ХХІ століттях.
45. Назвати засоби музичної виразності у вокалі.
46. Розкрити сутність поняття R&B (Ритм-енд-блюз). Назвати королів ритм-енд-блюзу (навести приклади).
47. Назвати побудову блюзового звукоряду в мажорі та мінорі.
48. Розкрити поняття теситури вокального голосу.
49. Охарактеризувати сучасну оперну вокальну школу.
50. Назвати методи роботи над формуванням співацького голосу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Антонюк А. Постановка голосу / А. Антонюк // Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.:Українська ідея, 2000.
2. Вопросы вокальной педагогики. – М., 1984. – Вып. 7. – 160 с.
3. Глинка М. И. Упражнения для управления и усовершенствования гибкости голоса / М. И. Глинка. – М. : Музыка, 1951 – 86 с.
4. Дмитриев Л.Б. Основы вокальной методики / Л.Б. Дмитриев. – М., 1968. – 347 с.
5. Егорычева М.И. Упражнения для развития вокальной техники / М.И. Егорычева. – К. : Музична Україна, 1980. – 117 с.
6. Емельянов В.В. Фонопедические упражнения : методическая разработка / В.В. Емельянов. – Кировоград, 1988. – 29 с.
7. Голос людини та вокальна робота з ним. / Автор. колектив кафедри співу Інституту мистецтв. // Монографія. – Івано-Франківськ, 2010.
8. Кушка Я. С. Методика навчання співу: посібник з основ вокальної майстерності / Я. С. Кушка. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. – 288 с.
9. Микиша М. Практичні основи вокального мистецтва / М. Микиша. – Київ, 1985. – 80 с.
10. Менабени А.Г. Методика обучения сольному пению / А.Г. Менабени. – М., 1987. – 95 с.
11. Юцевич Ю.Є. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу / Ю.Є. Юцевич. – Київ, 1998. – 160 с.

Мультимедійні енциклопедії:

1. Большая детская электронная энциклопедия. – М: Искусство. Mediagroup, 2003.
2. Большая художественная энциклопедия. – М.: Master Media, 2003.
3. История искусств. – М.: New media generation, 1997.
4. Классическая музыка. – М.: Valpro interactive, 2000.
5. Шедевры музыки. – М.: Кирилл и Мефодий, 1998.